

CZY UE ZGODZI SIĘ NA WIZJĘ

THERESY MAY W KWESTII POROZUMIENIA O WOLNYM HANDLU?

16 stycznia br. premier Wlk. Brytanii ogłosiła cele, które chce osiągnąć w trakcie negocjacji Brexitu. Theresa May planuje opuszczenie jednolitego rynku przez Wlk. Brytanię i negocjowanie porozumienia o wolnym handlu z 27 krajami UE.

Theresa May wyraziła pragnienie podpisania umowy o wolnym handlu między Wielką Brytanią a UE. Jednak Unia zamiast tego może chcieć negocjować inne porozumienie. Możliwe, że UE będzie stosować elementy ze swoich dwustronnych porozumień z innymi krajami.

NORWESKI	SZWAJCARSKI	TURECKI	KANADYJSKI	WTO
Model norweski Europejski Obszar Gospodarczy				
Swobodny przepływ dóbr	✓	W Unii Celnej		✗
Swobodny przepływ usług	✓	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie zatrudnienia		✓
Swobodny przepływ kapitału	✓	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie praw społecznych		✓
Swobodny przepływ ludności	✓	Wkład do budżetu UE		✓
Ma głos w stanowieniu prawa UE	✗	Może negocjować porozumienia handlowe poza UE		✓
Podróże bezwizowe	✓			

Ta opcja pozwoliłaby wejść Wielkiej Brytanii do Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA), a następnie wejść do Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EEA), jak Norwegia, Islandia i Liechtenstein.

Członkostwo w EEA daje pełny dostęp do jednolitego rynku, a nie będąc członkiem Unii Celnej Wielka Brytania ustalałaby we własnym zakresie cła na handel z krajami spoza Unii.

To pozwoliłoby Wielkiej Brytanii zachować dostęp do jednolitego rynku i kontynuować handel z krajami członkowskimi UE z pewnymi restrykcjami względem eksportu i importu. Ale oznaczałoby to również akceptację prawa Unii Europejskiej bez żadnego reprezentanta w instytucjach je stanowiących oraz akceptację swobodnego przepływu dóbr, usług, kapitału i ludności.

NORWESKI	SZWAJCARSKI	TURECKI	KANADYJSKI	WTO
Model szwajcarski Handel bilateralny				
Swobodny przepływ dóbr	częściowo	W Unii Celnej		✗
Swobodny przepływ usług	częściowo	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie zatrudnienia		✓
Swobodny przepływ kapitału	częściowo	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie praw społecznych		✓
Swobodny przepływ ludności	częściowo	Wkład do budżetu UE		✓
Ma głos w stanowieniu prawa UE	✗	Może negocjować porozumienia handlowe poza UE		✓
Podróże bezwizowe	✓			

Jeśli Wielka Brytania zdecyduje się skopiować model szwajcarski, będzie musiała podpisać porozumienie o handlu bilateralnym z UE, po dołączeniu do EFTA (zamiast przystępować do Europejskiego Obszaru Gospodarczego).

Szwajcaria ma podpisanych 120 osobnych porozumień z UE, które dają jej częściowy dostęp do jednolitego rynku (który obejmuje wszystkie produkty, ale tylko niektóre usługi). Szwajcaria nie ma też możliwości wpływania na unijne regulacje.

Dodatkowo, jeżeli Wielka Brytania chciałaby podążać śladem Szwajcarii, musiałaby dokładać się do budżetu UE, stosować się do niektórych wewnętrznych praw oraz akceptować wolny przepływ ludności.

Model ten pozwala Szwajcarii negocjować dwustronne umowy z krajami spoza UE, jednak większość porozumień jest ustalanych przez EFTA.

NORWESKI	SZWAJCARSKI	TURECKI	KANADYJSKI	WTO
Model turecki Unia Celna				
Swobodny przepływ dóbr	częściowo	W Unii Celnej		✓
Swobodny przepływ usług	✗	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie zatrudnienia		✗
Swobodny przepływ kapitału	✗	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie praw społecznych		✗
Swobodny przepływ ludności	✗	Wkład do budżetu UE		✗
Ma głos w stanowieniu prawa UE	✗	Może negocjować porozumienia handlowe poza UE		✗
Podróże bezwizowe	✗			

Jeżeli Wielka Brytania będzie wolała mniejszą integrację polityczną i prawną, może spróbować podążać drogą Turcji i wejść w Unię Celną z UE. To oznacza nałożenie takich samych taryf w relacjach z krajami spoza UE, jakie stosują kraje Unii Europejskiej, otrzymując w zamian za to brak ceł w handlu z krajami UE.

W tym typie porozumienia Wielka Brytania zdobyłaby kontrolę nad wielkością migracji, jednak dalej musiałaby przestrzegać praw UE w stosunku do spraw objętych Unią Celną, ponownie bez prawa głosu na temat tego prawa.

Pomimo tego, że Wielka Brytania będzie mogła zawierać osobne porozumienia z krajami spoza UE, to umowy UE mają tutaj pierwszeństwo. Oznacza to, że jeżeli dany kraj będzie miał porozumienie z Unią Europejską, które zawiera towary i usługi zapisane w Unii Celnej między UE i Wielką Brytanią, to Wielka Brytania będzie musiała zastosować podobne porozumienie, jak UE, nie będąc włączona w negocjacje.

NORWESKI	SZWAJCARSKI	TURECKI	KANADYJSKI	WTO
Model Kanadyjski Porozumienie o wolnym handlu				
Swobodny przepływ dóbr	częściowo	W Unii Celnej		✗
Swobodny przepływ usług	częściowo	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie zatrudnienia		✗
Swobodny przepływ kapitału	✗	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie praw społecznych		✗
Swobodny przepływ ludności	✗	Wkład do budżetu UE		✗
Ma głos w stanowieniu prawa UE	✗	Może negocjować porozumienia handlowe poza UE		✓
Podróże bezwizowe	✗			

Jednym z przykładów porozumienia handlowego z jeszcze mniejszą integracją jest Kompleksowa Umowa Gospodarczo-Handlowa (CETA) zawarta z Kanadą. Negocjacje rozpoczęły się w 2009 roku i oficjalnie zakończyły się we wrześniu 2014 roku.

Porozumienie nie zostało jednak jeszcze całkowicie ratyfikowane.

Porozumienie CETA jako umowa handlowa zmniejsza lub usuwa całkowicie cła na szereg dóbr i usług. Dodatkowo ułatwia firmom zarejestrowanym w jednym kraju inwestycje na terenie drugiej strony porozumienia. Umowa reguluje również pewne kwestie prawne ujednolajając wewnętrzne przepisy obu stron, np. w kwestii długości obowiązywania praw autorskich.

NORWESKI	SZWAJCARSKI	TURECKI	KANADYJSKI	WTO
WTO rules				
Swobodny przepływ dóbr	✗	W Unii Celnej		✗
Swobodny przepływ usług	✗	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie zatrudnienia		✗
Swobodny przepływ kapitału	✗	Musi przestrzegać prawa UE w sprawie praw społecznych		✗
Swobodny przepływ ludności	✗	Wkład do budżetu UE		✗
Ma głos w stanowieniu prawa UE	✗	Może negocjować porozumienia handlowe poza UE		✓
Podróże bezwizowe	✗			

Ostatnią opcją jest całkowite wycofanie się z dwustronnych umów między Wlk. Brytanią i UE, co oznacza powrót do ogólnych zasad WTO, jeśli dwie strony nie porozumieją się w ciągu 2 lat od wdrożenia Artykułu 50.

Porozumienia WTO są długie i skomplikowane, i traktują o wszystkich rodzajach międzynarodowego handlu włączając w to rolnictwo, tekstylia i odzież, bankowość, telekomunikację, zamówienia rządowe, standardy przemysłowe i bezpieczeństwo produktów, przepisy sanitarne dotyczące żywności i regulacje dotyczące własności intelektualnej.

W obecnych regulacjach WTO część dóbr jest wolna od ceł, jednak wolny przepływ nie jest zapewniony, ponieważ wszystkie importowane produkty muszą być kontrolowane przez miejscowe władze.

Jeżeli Wielka Brytania zdecyduje się na taki krok, będzie mogła podpisywać wszelkie porozumienia z krajami spoza UE. Jednocześnie jednak straci dotychczasową pozycję partnera handlowego 27 krajów UE, w których mieszka 0,5 mld konsumentów.